

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din
Constituție

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA			
INTRARE NR.	309		
28	03	20	16

I – AUTORUL SESIZĂRII

Copîrît Doina Ioana Străisteanu, Funcția-Avocată, prin intermediul judecătorei Buiucani, mun. Chișinău

Adresa de corespondență: mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri 91, of.8, mun. Chișinău,

tel./fax (022) 22 02 82, 0685922222, distraisteanu@dis.md

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare normele de drept incluse în Art. 22 alin(1) și alin(2) din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și pct. 2 la Anexa din această lege, precum și punctual 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006. Aceste norme aparent neutre, la implementare au dus la dezvoltarea unei practici discriminatorii față de avocați pe criteriu de apartenență la grup profesional și avere.

Iar Art. 4 alin(4) lit h) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală care discriminează în mod direct femeile avocate gravide, parturiente și lăuze pe criteriu de apartenență la grup profesional și sex din motiv că legislația le tratează ca fiind neangajați care se asigură în mod individual.

A) Articolul 22 alin(1) și (2) din Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

(1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de pînă la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin.(1).

Punctul 2 la Anexa 2 la Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

...
" ... avocații neangajați indiferent de forma juridică de organizare a activității, care au obținut licență în modul stabilit de lege."

B) Art. 4 alin (4) lit h) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală

"Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajat cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:

...
h) gravidele, parturientele și lăuzele; ...

C) Punctul 17¹ Capitolul C din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05 09 2006

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Judecătorei s. Buiucani se află cauza civilă nr. 14-3-860-25012016 pornită la cererea de chemare în judecată în contencios administrativ de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Doina Ioana Străisteanu, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Uniunea Avocaților din republica Moldova, Comisia Națională de Integritate, Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașitoi Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa, cu privire la anularea Deciziei Consiliului din 17.04.2014 în cauza nr. 060/14 pornită la pîngerea avocaților Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașitoi Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

În procesul examinării cauzei s-a constatat că instanța de judecată urmează să aplice prevederile Articolul 4 alin (4) lit h) din Legea nr. 1585-XIII cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, Articolul 22 alin(1) și (2) și Punctul 2 Anexa nr. 2 din Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și Punctul 17¹ Capitolul C din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006, invocate de reclamantă ca fiind prevederi normative opozabile tuturor subiecților și astfel executorii.

Aceste prevederi sînt în contradicție cu Articolele 4 alin (1) și (2), 7, 8 alin(1) (2), 9, 16 din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului normativ ce urmează a fi aplicat este de competența Curții Constituționale, am formulat cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate care potrivit Art. 260 alin (1) lit e) Codului de procedură civilă și Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 privind interpretarea Art. 135 alin(1) lit b) din Constituția Republicii Moldova obligă instanța judecătorească de a suspenda procesul și a transmite sesizarea Curții Constituționale.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Principiul egalității cere tratament egal al persoanelor în situații egale și tratament diferit al persoanelor în situații diferite. Normele de drept invocate aici ca fiind neconstituționale sînt aparent neutre. Ele nu fac referire doar la avocați, ca fiind unica categorie de plătitori a poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală dar la toate cele trei categorii de profesii: notari, executori judecătorești și avocați. Așadar, prevederile normative suspectate de neconstituționalitate sînt aplicate în mod egal față de toate aceste trei categorii de profesii, deși prin lege aceste trei categorii nu sînt egale nici în scopul profesiei și nici în modul de organizare și desfășurare a profesiei.

Analizînd specificul și natura profesiei de avocat, notar și executor judecătorec, se observă ușor că notarul este o instituție publică de drept abilitată să asigure îndeplinirea actelor notariale în numele Republicii Moldova, iar Actul notarial este de autoritate publică (Art. 2 și 3 alin(2) Legea nr. 1453 cu privire la notariat). Executorul judecătorec este o persoană fizică investită de stat cu competență de a îndeplini activități de interes public și în exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătorec este exponentul puterii de stat (Art. 2 Legea nr. 113 privind executorii judecătorești). Profesia de avocat însă, conform Legii nr. 1260 cu privire la avocatură, este exercitată de persoane calificate și abilitate să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, fiind o profesie liberă și independentă cu funcționare autonomă. Așadar, principala diferență dintre avocați, pe de o parte, și notari și executori judecătorești, pe de alta, constă anume în specificul și natura profesiei exercitate. Atît notarii, cît și executorii judecătorești sînt exponenți a puterii de stat și acționează cu împuternicirea statului, de aici și reglementarea prin act normativ a competenței teritoriale și a tarifelor / onorariilor minime a acestora. Considerăm această trăsătură arată asupra faptului că avocații și notarii cu executorii judecătorești sînt în situații diferite prin lege, dar normele de drept a căror verificare o cerem prin această sesizare, îi tratează în mod egal.

Tratamentul diferit aplicat față de avocați, pe parcursul ultimelor ani datorită aplicării acestor norme aparent neutre, constă în excluderea avocaților, de rînd cu notarii și executorii judecătorești, de la posibilitatea procurării poliței de asigurare medicală obligatorie cu reducere. Aceasta constituie tratament egal (excluderea posibilității) a celor trei grupuri de profesii care se află în situații diferite.

Odată ce principiul egalității cere tratament egal a persoanelor în situații egale și tratament diferit al persoanelor în situații diferite, sîntem în prezența unei discriminări indirecte cînd persoanele în situații diferite sînt tratate în mod egal. Discriminarea are loc față de avocați pe criteriul statutului profesional și pe statut de avere la aplicarea în practică a normelor de drept aparent neutre cuprinse în Art. 22 alin(1) și alin(2) din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și pct. 2 la Anexa din această Lege, precum și punctul 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006. Odată ce Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității extinde protecția oferită prin Articolul 16 al Constituției Republicii Moldova și interzice discriminarea indirectă (dîndu-l și o definiție), considerăm necesar declararea acestor prevederi neconstituționale, contrare Articolului 16 al Constituției Republicii Moldova.

Totodată vreau să atrag atenție asupra faptului că deși Art. 4 alin(4) lit h) din Legea nr. 1585-XIII cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală prevede că Guvernul are calitatea de asigurator pentru femeile gravide, parturiente și lăuze, această normă prevede o excepție, și anume – Guvernul nu va fi asiguratorul persoanelor gravide, parturiente și lăuze obligate prin lege să se asigure în mod individual.

Odată ce Anexa 2 punctul 2 la Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărirea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală include avocații alături de notari și executori judecătorești la categoria persoanelor care se asigură singure și nu beneficiază de reducere femeile

Considerăm practica creată ca fiind una discriminatorie și ostilă politicii statutului de susținere a natalității, și își are rădăcinile în formularea incorectă de "*avocați neangajați*" folosită în Anexa 2 punctul 2 la Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și în punctul 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006.

Art. 1 din Legea nr. 1260 cu privire la avocatură, coroborată cu prevederile Art.12 din aceeași lege indică că dreptul de a desfășura activitatea de avocat apare după susținerea examenului, primirea licenței, depunerea jurământului și înregistrarea unei forme de organizare a activității de avocat în condițiile Art. 32 din aceeași lege. Atât timp cât nu intervine una din condițiile de suspendare a activității de avocat, indicate la Art. 13 Legea nr. 1260, avocatul este activ și în desfășurare a propriei activități. Obligarea femeilor avocate să-și suspende licența de avocat, adică să-și suspende activitatea de avocat atunci când Art. 13 din Legea nr. 1260 cu privire la avocatură printre temeiurile de suspendare nu prevede maternitatea, nașterea și lăuzia, constituie tratament discriminatoriu pe criteriu de sex și statut profesional a femeiei avocat. Dacă să ne referim doar la avocate, atunci trebuie de notat că și ele contribuie în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală prin procurarea poliței la preț maximal pe parcursul mai multor ani de activitate, înainte și după nașterea copilului său, și este nejustificată negarea asistenței medicale la survenirea riscului asigurat – maternitatea, nașterea și lăuzia din contul poliței medicale care trebuie să-i fie asigurată gratuit iar asigurator să fie Guvernul. Situația avocatei însărcinate nu este egală cu femeia neangajată însărcinată, ultima neavând contribuții la fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală similare celei a unei avocate. Această discriminare continuă și pe durata concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de trei ani. Susțin că prevederile Legii nr. 1260 cu privire la avocatură sînt la fel de obligatorii ca și prevederile Legii nr. 1585/1998 și Legii nr. 1393/2002 citate mai sus și urmează a fi aplicate în sincron cu legislația în domeniul asigurărilor obligatorii în medicină, pentru că avocatul a cărui licență de activitate nu este suspendată nu poate fi considerat "*neangajat*". Cel mai potrivit, pentru astfel de situații, este termenul "*Asiguratul*", adică persoana care se asigură de riscurile îmbolnăvirii prin procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie. Din multiplele situații examinate reiese că dacă femeia cu copil până la vârsta de 3 ani este avocată, ea nu va beneficia de poliță medicală gratuită, iar dacă este angajată în câmpul muncii, dar cu contractul individual de muncă suspendat, ea va beneficia de polița gratuită. Deși în ambele situații femeia este mamă și îngrijește de un copil până la vârsta de 3 ani, deci o situație egală, ele sînt tratate însă diferit în dependență de statutul profesional. Și această practică s-a dezvoltat la aplicarea normelor imperative a căror verificare se cere prin această sesizare, pentru că în practica dată, discriminatorie, nu-și regăsesc aplicația principiile proporționalității și a egalității, ambele femei avînd statut de "*Asigurat*", pentru a determina cota contribuției în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și cota beneficiilor la care ambele femei au dreptul. Dimpotrivă, se face uz de metoda excluderii nejustificate, negării unei femei dreptul la poliță de asigurare medicală obligatorie gratuită doar din motiv că desfășoară activitatea de avocată, fiind self employed. O astfel de abordare nu este susținută de vreo justificare obiectivă și rezonabilă, fiind în contradicție și cu principiile de protecție a maternității și a copilului.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Prezenta sesizare, solicit Curții Constituționale recunoașterea neconstituționalității

- 1) **normelor de drept incluse în Art. 22 alin(1) și alin(2) din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și pct. 2 la Anexa din această lege, precum și punctul 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006, aparent neutre, dar care supun avocații la discriminare indirectă pe criteriu de avere și apartenență la un grup profesional, fiind astfel contrare Articolului 16 din Constituție.**
- 2) **normei de drept incluse în Art. 4 alin(4) lit h) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală care discriminează în mod direct femeile avocate gravide, parturiente și lăuze pe criteriu de sex și apartenență la un grup profesional, fiind astfel contrare Articolului 16 din Constituție.**

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Prin Încheierea Judecătorei Buicucani din 26 februarie 2016, s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate la prevederile Articolul 22 alin. (1) și (2) și Punctul 2 Anexa nr. 2 din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și Punctul 17¹ Capitolul C din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006, și normei de drept incluse în art. 4 alin. (4) lit. h) din Legea nr. 1585-XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, fiind contrare Art. 16 din Constituție, suspendarea procesului în cauza civilă la cererea de chemare în judecată în contencios administrativ pornită de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Doina Ioana Straisteanu, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Uniunea Avocaților din republica Moldova, Comisia Națională de Integritate, Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașițoi Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa, cu privire la anularea Deciziei Consiliului din 17.04.2014 în cauza nr. 060/14 pornită la plîngerea avocaților Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașițoi Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală; și remiterea în adresa Curții Constituționale a Încheierii, Sesizării și copiei cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru a fi examinată conform competenței.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

1. Încheierea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 26 februarie 2016.
2. Copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

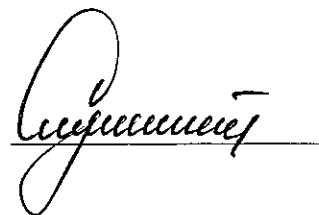
02 martie 2016

mun. Chișinău

Cu respect,

Corina Ursachi

Judecător în cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Corina Ursachi', is written over a horizontal line.

ÎNCHEIERE

26 februarie 2016

mun. Chișinău

Judecătoria Buiucani mun. Chișinău

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecătorul
grefier

Corina Ursachi
Victoria Mîrzac

examinând în ședință publică problema ridicării excepției de neconstituționalitate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată în contencios administrativ pornită de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Doina Ioana Straisteanu, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Uniunea Avocaților din republica Moldova, Comisia Națională de Integritate, Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașiței Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa, cu privire la anularea Deciziei Consiliului din 17.04.2014 în cauza nr. 060/14 pornită la plîngerea avocaților Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașiței Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

a c o n s t a t a t :

La 09 octombrie 2014, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări sau adresat în instanță cu acțiunea sus menționată.

În urma cererii menționate se solicită, anularea Deciziei Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității din 17 aprilie 2014 emisă în cauza nr. 060/2014 pornită la plîngerea avocaților Roman Zadoinov, Violeta Gașiței, Veronica Mihailov-Moraru, Natalia Moloșag, Mihai Durnescu, Oleg Palii și Larisa Voloșina privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală; anularea Răspunsului Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității către Ministerul Sănătății nr. LG 709/1 din 09 septembrie 2014; anularea Răspunsului Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității către Compania Națională de Asigurări în Medicină nr. LG 710/1 din 09 septembrie 2014.

În cadrul ședinței de judecată din 26 februarie 2016, copirita Doina Ioana Straisteanu a înaintat instanței cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 12¹ din Codul de procedură civilă, motivînd poziția prin faptul că în procesul examinării cauzei s-a constatat că instanța de judecată urmează să aplice prevederile Articolul 22 alin(1) și (2) și Punctul 2 Anexa nr. 2 din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și Punctul 17¹ Capitolul C din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006, invocate de reclamantii ca fiind prevederi normative opozabile tuturor subiecților și astfel executorii.

Această prevedere este în contradicție cu Articolele 4 alin (1) și (2), 7, 8 alin(1) (2), 9, 16 din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul

constituționalității actului normativ ce urmează a fi aplicat este de competența Curții Constituționale, s-a formulat prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate care potrivit Art. 260 alin (1) lit e) Codului de procedură civilă obligă instanța judecătorească de a suspenda procesul și să formuleze o sesizare Curții Constituționale.

Considerînd întemeiate argumentele copîrîtei, instanța de judecată a decis ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind părțile, examinînd probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportîndu-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a suspenda procesul de judecată din următoarele considerente:

În conformitate cu art.12 alin.(1) CPC *“dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă”*.

În conformitate cu art. 260 al.(1) lit.e) CPC, *„instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de constituționalitate”*.

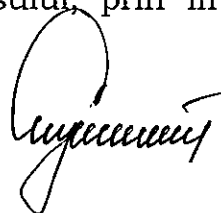
În conformitate cu art. 12/1, art. 260 alin.(1) lit.e), art. 263, art. art. 269-270 CPC, instanța de judecată

d i s p u n e:

Procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată în contencios administrativ pornită de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Doina Ioana Straisteanu, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Uniunea Avocaților din republica Moldova, Comisia Națională de Integritate, Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașițoi Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa, cu privire la anularea Deciziei Consiliului din 17.04.2014 în cauza nr. 060/14 pornită la plîngerea avocaților Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașițoi Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se suspendă.

Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău, atît cît durează suspendarea procesului, prin intermediul judecătoriei Buiucani mun. Chișinău.

**Președintele ședinței,
judecătorul**

Ursachi Corina

**CERERE DE RIDICARE A EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE
în temeiul Articolului 12¹ din Codul de procedură civilă**

În procedura Judecătoria s. Buiucani se află cauza civilă nr. 14-3-860-25012016 pornită la cererea de chemare în judecată în contencios administrativ de Ministerul Sănătății al Republicii Moldova și Compania Națională de Asigurări în Medicină împotriva Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Doina Ioana Străisteanu, intervenienți accesorii Guvernul Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Uniunea Avocaților din republica Moldova, Comisia Națională de Integritate, Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașiței Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa, cu privire la anularea Deciziei Consiliului din 17.04.2014 în cauza nr. 060/14 pornită la plîngerea avocaților Zadoinov Roman, Mihailov-Moraru Veronica, Moloșag Natalia, Durnescu Mihail, Gașiței Violeta, Palii Oleg și Voloșina Larisa privind discriminarea bazată pe statutul profesional și pe avere la determinarea costului polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

În procesul examinării cauzei s-a constatat că instanța de judecată urmează să aplice prevederile Articolul 22 alin(1) și (2) și Punctul 2 Anexa nr. 2 din Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și Punctul 17¹ Capitolul C din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006, invocate de reclamantii ca fiind prevederi normative opozabile tuturor subiecților și astfel executorii.

Această prevedere este în contradicție cu Articolele 4 alin (1) și (2), 7, 8 alin(1) (2), 9, 16 din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului normativ ce urmează a fi aplicat este de competența Curții Constituționale, formulăm prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate care potrivit Art. 260 alin (1) lit e) Codului de procedură civilă obligă instanța judecătorească de a suspenda procesul și să formuleze o sesizare a Curții Constituționale pe care să o transmită prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Cu referire la Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 privind interpretarea Art. 135 alin(1) lit b) din Constituția Republicii Moldova subliniem că Curtea a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Curtea a decis că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții (§82):

- *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*
- *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
- *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*
- *nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.*

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale." (<http://constcourt.md/ccdocview.php?tip=hotariri&docid=556&l=ro>).

NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare normele de drept incluse în Art. 22 alin(1) și alin(2) din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a

primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și pct. 2 la Anexa din această lege, precum și punctul 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006. Aceste norme aparent neutre, la implementare au dus la dezvoltarea unei practici discriminatorii față de avocați pe criteriu de apartenență la grup profesional, avere și, în cazul femeilor avocate, pe criteriul de gen.

Iar Art. 4 alin(4) lit h) din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală discriminează în mod direct femeile avocate gravide, parturiente și lăuze din motiv că legislația le tratează ca fiind neangajați care se asigură în mod individual.

A) Articolul 22 alin(1) și (2) din Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

(1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin.(1).

Punctul 2 la Anexa 2 la Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

...
 "... avocații neangajați indiferent de forma juridică de organizare a activității, care au obținut licență în modul stabilit de lege."

B) Art. 4 alin (4) lit h) din Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

"Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajat cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:

...
 h) gravidele, parturientele și lăuzele; ...

C) Punctul 17¹ Capitolul C din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006,

...
 "Notarii publici, executorii judecătorești și avocații neangajați, înregistrați la agenția teritorială a CNAM ca plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, vor prezenta, personal sau prin scrisoare recomandată, la agenția teritorială a CNAM dovada achitării primei de asigurare în sumă fixă pentru anul respectiv de gestiune."

I. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, M.O. nr. 1 din 12.08.1994

Articolul 4
 "Drepturile și libertățile omului"

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

"Constituția, Lege Supremă"

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

"Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale"

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

"Egalitatea"

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

2. Legea nr. 1585 – XIII din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală

Articolul 3

"Obiectul asigurării"

Obiect al asigurării obligatorii de asistență medicală este riscul asigurat, legat de cheltuielile pentru acordarea volumului necesar de asistență medicală și farmaceutică, prevăzută în Programul unic.

Articolul 4

"Subiecții asigurării"

(1) Subiecți ai asigurării obligatorii de asistență medicală sînt:

- a) asiguratul;
- b) persoana asigurată;
- c) asiguratorul;
- d) prestator de servicii medicale.

(2) Asiguratul este persoana fizică sau juridică obligată prin lege să asigure riscul propriu de a se îmbolnăvi și/sau riscul de a se îmbolnăvi al altor categorii de persoane a căror asigurare este de competența lui.

(3) Asigurat pentru persoanele angajate (salariați) este angajatorul.

(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajat cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:

...

- h) gravidele, parturientele și lăuzele; ...

Articolul 5

"Principiile de organizare a asigurării obligatorii de asistență medicală"

(1) Sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se organizează și funcționează avînd la bază următoarele principii:

a) *principiul unicității*, potrivit căruia statul organizează și garantează sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală bazat pe aceleași norme de drept;

b) *principiul egalității*, potrivit căruia tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală (plătitori de prime de asigurare obligatorie de asistență medicală, prestatori de servicii medicale și beneficiari de asistență medicală) li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege; ...

(2) Asigurarea obligatorie de asistență medicală a persoanelor angajate se efectuează din contul mijloacelor angajatorilor și ale salariaților.

(3) Asigurarea obligatorie de asistență medicală a persoanelor neangajate enumerate la art.4 alin.(4) se realizează din contul bugetului de stat. ...

Articolul 6

"Polița de asigurare obligatorie de asistență medicală"

(5) Acțiunea poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală se suspendă în cazul:

...

f) Acțiunea poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală se suspendă în cazul: "suspendării contractului individual de muncă din inițiativa salariatului, cu excepția cazurilor de aflare în concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani și de aflare în concediu pentru îngrijirea unui membru bolnav al familiei cu durata de pînă la un an, conform certificatului medical." ...

3. Legea nr. 1593 – XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

Articolul 22

(1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de pînă la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr.2 în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin.(1).

Anexa 2

Categoriile de plătitori

ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală
în sumă fixă, care se asigură în mod individual

Punctul. 2 " ... *avocații neangajați indiferent de forma juridică de organizare a activității, care au obținut licență în modul stabilit de lege.* "

4. Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006,

...

**C. Eliberarea polițelor de asigurare categoriilor de plătitori
ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în
sumă fixă, care se asigură în mod individual**

Punctul 17¹

"Notarii publici, executorii judecătorești și avocații neangajați, înregistrați la agenția teritorială a CNAM ca plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, vor prezenta, personal sau prin scrisoare recomandată, la agenția teritorială a CNAM dovada achitării primei de asigurare în sumă fixă pentru anul respectiv de gestiune."

5. Legea nr. 121 privind asigurarea egalității, adoptată la 25.05.2012, publicată în M.O. nr. 103 din 29.05.2012 intrată în vigoare la 01.01.2013

Articolul 1

"Scopul legii și domeniul de aplicare"

(1) Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vîrstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar."

Articolul 2

"Noțiuni generale"

"În sensul prezentei legi, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

discriminare – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criteriile presupuse;

discriminare directă – tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile prohibitive în manieră mai puțin favorabilă decît tratarea altei persoane într-o situație comparabilă;

Articolul 3

"Subiecții domeniului discriminării"

"Subiecți în domeniul discriminării sînt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat."

Articolul 6

"Interzicerea discriminării"

"Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației."

Articolul 17

"Răspunderea pentru faptele de discriminare"

"Faptele de discriminare sînt pasibile de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală, conform legislației în vigoare."

Articolul 18

"Dreptul la protecție a victimei discriminării"

"(1) Orice persoană care se consideră victimă a discriminării are dreptul să înainteze o acțiune în instanța de judecată și să solicite:

- a) stabilirea faptului încălcării drepturilor sale;
- b) interzicerea încălcării în continuare a drepturilor sale;
- c) restabilirea situației anterioare încălcării drepturilor sale;
- d) repararea prejudiciului material și moral ce i-a fost cauzat, precum și recuperarea cheltuielilor de judecată;
- e) declararea nulității actului care a condus la discriminarea sa.,,

Articolul 19

"Sarcina probațiunii"

"(1) Persoana care înaintează o acțiune în instanța de judecată trebuie să prezinte fapte care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare.

(2) Sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pîrîtului, cu excepția faptelor ce atrag răspundere penală."

6. **Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale** (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997)

Articolul 1**"Obligația de a respecta drepturile omului"**

"Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții."

Articolul 14**"Interzicerea discriminării"**

"Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație."

7. **Declarația Universală a Drepturilor Omului** (adoptată la 10 decembrie 1948, la New York și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990)

Articolul 1

"Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sînt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unii față de altele în spiritul fraternității."

Articolul 2

"1. Fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile proclamate în prezenta Declarație, fără nici o deosebire, în special de rasă, de culoare, de sex, de limbă, de religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de origine națională sau socială, de avere, de naștere sau decurgând din orice altă situație. [...]"

Articolul 7

"Toți oamenii sînt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare."

Articolul 8

"Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sînt recunoscute prin constituție sau lege."

8. **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice** (ratificat de Republica Moldova la 28 iulie 1990 prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII)

Articolul 2

"1. Statele părți la prezentul pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul pact, fără nici o deosebire, în special de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, origine națională sau socială, avere, nastere sau intemeiata pe orice alta imprejurare.

2. Statele parti la prezentul pact se angajeaza ca potrivit cu procedura lor constitutională și cu dispozițiile prezentului pact să acționeze spre a da posibilitatea adoptării unor măsuri legislative sau a altora, apte pentru traducerea în viața a drepturilor recunoscute în prezentul pact care nu ar fi încă în vigoare.

3. Statele părți la prezentul pact se angajează:

- a) să garanteze ca orice persoana ale carei drepturi sau libertati recunoscute in prezentul pact au fost violate va dispune de o cale de recurs efectiva, chiar atunci cind incalcarea a fost comisa de persoane actionind in exercitiul functiilor lor oficiale;
- b) să garanteze ca autoritatea competentă, judiciară, administrativă ori legislativă, sau orice altă autoritate competentă potrivit legislației statului, va hotărî asupra drepturilor persoanei care folosește calea de recurs, și să dezvolte posibilitățile de recurs jurisdicțional;
- c) să garanteze ca autoritățile competente vor da urmărire oricărui recurs care a fost recunoscut ca

justificat.”

II. ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII ART. 22 ALIN(1) ȘI ALIN(2) DIN LEGEA NR. 1593 - XV DIN 26 DECEMBRIE 2002 CU PRIVIRE LA MĂRIMEA, MODUL ȘI TERMENELE DE ACHITARE A PRIMELOR DE ASIGURARE OBLIGATORIE DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ ȘI PCT. 2 LA ANEXA DIN ACEASTĂ LEGE, PRECUM ȘI PUNCTUL 17¹ DIN REGULAMENTUL PRIVIND MODUL DE COMPLETARE, ELIBERARE ȘI EVIDENȚĂ A POLIȚELOR DE ASIGURARE OBLIGATORIE DE ASISTENȚĂ MEDICALĂ, APROBAT PRIN HOTĂRÎREA GUVERNULUI NR. 1015 DIN 05.09.2006

Principiul egalității cere tratament egal al persoanelor în situații egale și tratament diferit a persoanelor în situații diferite. Normele de drept invocate aici ca fiind neconstituționale sînt aparent neutre. Ele nu fac referire doar la avocați, ca fiind unica categorie de plătitori a poliței de asigurare obligatorie de asistență medicală ci la toate cele trei categorii de profesii libere: notari, executori judecătorești și avocați. Aceste norme se aplică în mod egal față de toate aceste trei categorii de profesii libere, dar prin lege aceste trei categorii nu sînt egale nici în scopul profesiei și nici în modul de organizare și desfășurare a profesiei.

Analizînd specificul și natura profesiei de avocat, notar și executor judecătorec, se observă ușor că notarul este o instituție publică de drept abilitată să asigure îndeplinirea actelor notariale în numele Republicii Moldova, iar Actul notarial este de autoritate publică (Art. 2 și 3 alin(2) Legea nr. 1453 cu privire la notariat). Executorul judecătorec este o persoană fizică investită de stat cu competență de a îndeplini activități de interes public și în exercitarea atribuțiilor de serviciu, executorul judecătorec este exponentul puterii de stat (Art. 2 Legea nr. 113 privind executorii judecătorești). Profesia de avocat însă, conform Legii nr. 1260 cu privire la avocatură, este exercitată de persoane calificate și abilitate să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, fiind o profesie liberă și independentă cu funcționare autonomă. Asadar, principala diferență dintre avocați, pe de o parte, și notari și executori judecătorești, pe de alta, constă anume în specificul și natura profesiei exercitate. Atît notarii, cît și executorii judecătorești sînt exponenți a puterii de stat și acționează cu împuternicirea statului, de aici și reglementarea prin act normativ a competenței teritoriale și a tarifelor / onorariilor minime a acestora. Considerăm această trăsătură arată asupra faptului că avocații și notarii cu executorii judecătorești sînt în situații diferite prin lege, dar normele de drept a căror verificare o cerem prin această sesizare, îi tratează în mod egal.

Tratamentul diferit aplicat față de avocați, pe parcursul ultimelor ani datorită aplicării acestor norme aparent neutre, constă în excluderea avocaților, de rînd cu notarii și executorii judecătorești, de la posibilitatea procurării poliței de asigurare medicală obligatorie cu reducere. Aceasta constituie tratament egal (excluderea posibilității) a celor trei grupuri de profesii care se află în situații diferite.

Odată ce principiul egalității cere tratament egal a persoanelor în situații egale și tratament diferit a persoanelor în situații diferite, sîntem în prezența unei discriminări indirecte cînd persoanele în situații diferite sînt tratate în mod egal. Discriminarea are loc față de avocați pe criteriul statutului profesional și avere la aplicarea în practică a normelor de drept aparent neutre cuprinse în Art. 22 alin(1) și alin(2) din Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și pct. 2 la Anexa din această Lege, precum și punctul 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006. Odată ce Legea nr. 121/2012 privind asigurarea egalității extinde protecția oferită prin Articolul 16 al Constituției Republicii Moldova și interzice discriminarea indirectă, considerăm necesar declararea acestor prevederi neconstituționale, contrare Articolului 16 al Constituției Republicii Moldova.

Totodată vrem să atragem atenție asupra faptului că deși Art. 4 alin(4) lit h) din Legea nr. 1585-XIII cu privire la asigurarea obligatorie de asistența medicală prevede că Guvernul are calitatea de asigurator pentru femeile gravide, parturiente și lăuze, această normă prevede o excepție, și anume – Guvernul nu va fi asiguratorul persoanelor gravide, parturiente și lăuze obligate prin lege să se asigure în mod individual. Odată ce Anexa 2 punctul 2 la Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală include avocații alături de notari și executori judecătorești la categoria persoanelor care se asigură

singure, și nu beneficiază de reducere, femeile avocate sînt obligate să-și procure polița. Considerăm că *femeile avocate sînt discriminate pe criteriile de statut profesional, sex și maternitate pentru că la aplicarea în practică a normelor sus citate, ele sînt obligate să prezinte dovada suspendării licenței de avocat pentru a beneficia de polița de asigurare medicală obligatorie gratuită pe perioada maternității, nașterii și lăuziei, fiind egale cu femeile însărcinate neangajate în câmpul muncii.*

Considerăm practica creată ca fiind una discriminatorie și ostilă politicii statutului de susținere a natalității, și î-și are rădăcinile în formularea incorectă de "avocați neangajați" folosită în Anexa 2 punctul 2 la Legea nr. 1593 - XV din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și în punctul 17¹ din Regulamentul privind modul de completare, eliberare și evidență a polițelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1015 din 05.09.2006. Art. 1 din Legea nr. 1260 cu privire la avocatură, coroborată cu prevederile Art.12 din aceeași lege indică că dreptul de a desfășura activitatea de avocat apare după susținerea examenului, primirea licenței, depunerea jurămîntului și înregistrarea unei forme de organizare a activității de avocat în condițiile Art. 32 din aceeași lege. Atît timp cît nu intervine una din condițiile de suspendare a activității de avocat, indicate la Art. 13 Legea nr. 1260, avocatul este activ și în desfășurare a propriei activități. Obligarea femeilor avocate să-și suspende licența de avocat, adică să-și suspende activitatea de avocat atunci cînd Art. 13 din Legea nr. 1260 cu privire la avocatură printre temeiurile de suspendare nu prevede maternitatea, nașterea și lăuzia, constituie tratament discriminatoriu pe criteriu de statut profesional a femeiei avocat. Dacă să ne referim doar la avocate, atunci trebuie de notat că și ele contribuie în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală prin procurarea poliței la preț maximal pe parcursul mai multor ani de activitate, înainte și după nașterea copilului său, și este nejustificată negarea asistenței medicale la survenirea riscului asigurat – maternitatea, nașterea și lăuzia din contul poliței medicale care trebuie să-și fie asigurată gratuit iar asigurator să fie Guvernul. Situația avocatei însărcinate nu este egală cu femeia neangajată însărcinată, ultima neavînd contribuții la fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală similare celei a unei avocate. Această discriminare continuă și pe durata concediului de îngrijire a copilului pînă la vîrsta de trei ani. Susținem că prevederile Legii nr. 1260 cu privire la avocatură sînt la fel de obligatorii ca și prevederile Legii nr. 1585/1998 și Legii nr. 1393/2002 citate mai sus și urmează a fi aplicate în sincron cu legislația în domeniul asigurărilor obligatorii în medicină, pentru avocatul a cărui licență de activitate nu este suspendată nu poate fi considerat "neangajat". Cel mai potrivit, pentru astfel de situații, este termenul "Asiguratul", adică persoana care se asigură de riscurile îmbolnăvirii prin procurarea poliței de asigurare medicală obligatorie. Din multiplele plîngeri examinate reiese că dacă femeia cu copil pînă la vîrsta de 3 ani este avocată, ea nu va beneficia de poliță medicală gratuită, iar dacă este angajată în câmpul muncii, dar cu contractul individual de muncă suspendat, ea va beneficia de polița gratuită. Deși în ambele situații femeia este mamă și îngrijește de un copil pînă la vîrsta de 3 ani, deci o situație egală, ele sînt tratate diferit în dependență de statutul profesional. Și această practică s-a dezvoltat la aplicarea normelor imperative a căror verificare se cere prin această sesizare, pentru că în practica dată, discriminatorie, nu-și regăsesc aplicația principiile proporționalității și a egalității, ambele femei avînd statut de "Asigurat", pentru a determina cota contribuției în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală și cota beneficiilor la care ambele femei au dreptul. Dimpotrivă, se face uz de metoda excluderii nejustificate, negării unei femei dreptul la poliță de asigurare medicală obligatorie gratuită doar din motiv că desfășoară nici una din alte activități ar cea de avocată. O astfel de abordare nu este susținută de vreo justificare obiectivă și rezonabilă, fiind în contradicție și cu principiile de protecție a maternității și a copilului.

cu respect,

Doina Ioana STRĂISTEANU

Avocată și Expertă în Drepturile Omului

Str. V. Alecsandri 91 of.8, mun. Chișinău MD-2012

Tel (022) 22 02 82, 068592222, distraisteanu@dis.md, www.dis.md